

Eesti Postimehes detsembris 1883 ilmunud J. Rezoldi avalik kiri. Mõnede allikate (nt. O. Kullerkupp) sõnul oli just see kiri tõukeks esimeste Salme küla asunike saabumisele Abhaasiasse (1884). Taga-Kaukaasia. Soovitused eestlastele seoses väljarändamisega. Soovitus saata saadikud maad vaatama. Suhumi piirkonda väljarändajatele soovitus uurida kirja teel olusid Estonia asunikult Jaan Kilk'ilt. Taga-Kaukaasia olud ja mõnede eksikartuste ümberlõkkamine. Hoiatus malaaria eest. Digiteeris A. Aule, kirjaviis muutmata.

Eesti Postimees (nr. 49), 7. detsember 1883, lk. 3

Tiflisist. *Awalik kiri* mitmele suguwennale, kes mulle Suchumi maa pärast on kirjutanud.

Minu kiri, mis Suchumi Eestlaste elust kirjutasin, näitab mitmele himu olewat äratanud sinna rännata, aga sääl juures ennutawad neid wanad soldatid, kes wist „dardanellidega” ühes lauas söönud on, ja räägiwad karutükka ja hirmsaid otsusi sellest maast. Mina küll kedagi väljarändamisele ei ahwatele ega sunni, waid jätan iga ühe oma tahtmise tema taewariigiks ja tema põrguks; aga hääd nõuu, mis tõe põhja pääl on, wõin ma kõigile anda.

Kui mitmed tahawad wälja rännata, siis saatku nad saadikud, kes ustawad mehed on, enne seda maad läbi waatama. — Suchumisse aga ei pruugi saadikut saata, mis ilma aegust kulu teeb, sest sääl on juba meie Eesti wennad ees, kelle käest kirja teel wõib kõik teada saada, mis tarwis teada on. Suchumi Eestlased peaksiwad ka oma elust ajalehtedes teatust andma, et inimesed, kes sinna rännata soowiwad, kõigist asjadest enne teatust saaksiwad. Olgu siin ühe auusa Eesti mehe adress Suchumist, kelle sõna iga pidi kindlaste wõib uskuda. Rahwas, kes wälja rännata soowib, kirjutagu enne temale, pangu postmark kirja sisse, siis saawad nad niisama-sugust täielist teatust, kui oleksiwad omad saadikud saatnud, sest mees, kes ise ühel maal on juba tüki aega elanud, wõib paremine teatust anda kui saadik, kes korra sinna tuleb, natukene päält waatab ja siis oma teed läheb. Adress on nõnda: Господину Гогречидзе въ гор. Сухумъ-Кале для передачи Господину Яанъ Килькъ (Jaan Kilk) въ Эстонскую колонію.

Mina püüdsin küll mõistlikult ja iga pidi arusaadawalt „Eesti Postimehes” Suchumi Eestlaste elust kirjutada, aga ometi ei ole palju inimesi kõigest aru saanud, waid küsiwad uueste neidsamu teatusi minu käest, mis juba korra awalikult olen kirjutanud. Pääle selle on jutud rahwa seas Suchumi maa üle liikumas, mis mitte õiged ei ole:

- 1) „Kewade pidada wesi mägedelt alla woolama, mis weeuputust sünnitada, elumajad ära wiia ja põllumehe silmad wett täis jätta.” — See wesi, mis mägedelt alla woolab, ei sünnita iales weeuputust ega tee midagi ühe maa elanikkudele; sest mitmesaja ja tuhande aasta jooksul on mägede weewood enesele kindlad jooksu paigad uhtunud, mis sagedaste paar wersta laiad on; niisuguste kohtade pääle ei ehita keegi omale majasid ega weskid. Wiimseid wõib ainult kindlate kallastega jõgede pääle ehitada, millest Su-

chumi Eestlaste juures mitte puudust ei ole. Olen „Eesti Postimehes” väga selgete ja puhta Wiru keele sõnadega jutustanud, kui palju wesi wõib põl-lumehele Suchumis kahju teha ja selle wastu ka nõuu annud, kuda seda kahju parandada; kes soowib lugegu weel kord läbi, aga hoolega ja mõtte waral.

- 2) Hirmust palawust Suchumis ei ole; ühelt poolt jahutawad lumemägede teiselt poolt Musta mere õhud ja tuuled maal olewat õhku.
- 3) „Kõik olla kalju.” Kalju mäed on enamiste lume-mägede alumised järgud, kuhu keegi inimine ei wõi elama asuda.
- 4) Rohutirtsu Suchumis iales ei wõi olla, sest ühelt poolt kaitseb seda maad Mustmeri, teiselt poolt lumemäed. Rohutirtsud siginewad enamiste lagen-dikkudes (steppiden) ja kui täis kaswanud on, lendawad igale poole, kuhu wõimalik, aga üle lume-mägede nad ei saa.

— Nii kui juba esimeses kirjas olen öelnud: muud wiga Suchumis ei ole, kui külm tõbi, nii ütlen ka siin, ja see on selle pärast, et väga suured rohud ja puud, mis mitu sada aastat on maa pääl mädanenud, seda maad liig resedaks teewad ja selle läbi seda nimetatud haigust sünnitawad. Kui maa pind saaks ära puhastatud ja haritud, et tuul läbi puhuks, siis poleks Suchumis mingit haigust olema ja oleks wist kõige terwem kliima maailma pääl.

Palun teisi ajalehti seda awalikku kirja enestesse üles wõtta, et rahwas selle asja üle enam selgust saaks.

Tiflisis, 15. Nowembril 1883.

Terwitades suguwendi kodumaal

J. R. Rezold